

"WAWEZA KUNITAKASA"

Katika magonjwa yote yaliyojulikana huko Mashariki, UKOMA ulikuwa ugonjwa mbaya mno. Hali yake ya kutoponyeka na jinsi unavyoambukiza, na matokeo yake kwa wagonjwa, yote hayo huufanya [ugonjwa huo] uwe wa kutisha. Miongoni mwa Wayahudi ulidhaniwa kuwa ni ADHABU ya dhambi, kwa hiyo uliitwa "PIGO", "KIDOLE CHA MUNGU." Ulikuwa umeotesha mizizi, usioweza kuondolewa, mbaya, ulifikiriwa kama ni ISHARA YA DHAMBI. Kwa kawaida ya sheria za dini, mwenye ukoma alitangazwa kuwa ni NAJISI. Kama [mtu] aliyekufa tayari, alifungiwa nje ya makazi ya wanadamu. Kila alichokigusa kilikuwa NAJISI. Hewa ilichafuliwa na PUMZI yake. Mtu aliyehisiwa kuwa na ugonjwa huu alilazimika kujionyesha kwa makuhani, ambao wangemchunguza na kuamua shauri lake. Iwapo alitangazwa kuwa ni mwenye ukoma, alitengwa na familia yake, alitengwa kabisa na kusanyiko la Israeli, na kuhukumiwa kwenda kushirikiana na wale waliopatwa na ugonjwa huo tu. Sheria hiyo HAIKUWEZA KUPINDISHWA katika masharti yake. Hata wafalme na watawala HAWAKUSAMEHEWA. Mfalme aliyepatwa na ugonjwa huu mbaya ilimlazimu kuachia enzi yake, na kuhama kutoka kwenye familia yake.

Mbali na rafiki na jamaa zake, mwenye ukoma lazima abebe laana ya ugonjwa wake. Alilazimika kutangaza hadharani janga lake mwenyewe, kuchana nguo zake, na kupiga kelele, akiwaonya wote kukimbia mbali na uchafuzi wa kuwapo kwake. Kilio cha mimi "ni NAJISI! ni NAJISI!" kilisikika kwa sauti ya kuomboleza kutoka kwa yule aliyefukuzwa kwao na kuishi katika hali ya upweke, ilikuwa ni ishara iliyosikiwa na watu kwa hofu na chuki kuu.

Katika eneo lile ambalo Yesu alifanyia kazi Yake walikuwako wengi waliokuwa wanaugua ugonjwa huu na habari ya kazi yake iliwafikia, ikiwasha nuru ya MATUMAINI. Lakini tangu siku zile za Elisha yule nabii, jambo kama hilo la kumtakasa mwenye ukoma ambaye ugonjwa huu ulikuwa umejizatiti halikufahamika kamwe. Hawakuthubutu kumtazamia Yesu kuwafanyia kile ambacho alikuwa hajapata kamwe kumfanyia mtu ye yote yule. Hata hivyo, alikuwako mtu mmoja ambaye ndani ya moyo wake IMANI ilianza kujitokeza. Walakini mtu mwenyewe hakujua jinsi ya kumfikia Yesu. Akiwa amezuiwa hivyo kisheria kuweza kukutana na wenzake, angeweza kumfikia Mponyaji huyo? Naye akajiuliza iwapo Kristo angeweza kumponya kweli. Je, angeweza kuinama na kumwanguka yule aliyesadikiwa kuwa anateseka kwa sababu ya kuwa chini ya hukumu ya Mungu? Je, hatatangaza laana juu yake, kama Mafarisayo, na hata waganga, na kumwonya akimbie kutoka kwenye makazi hayo ya wanadamu? Akatafakari juu ya yote aliyoambiwa kumhusu Yesu. Hakuna hata mmoja aliyetaka MSAADA kwake aliyekuwa amefukuzwa. Mtu huyu mwenye huzuni akaamua KUMTAFUTA MWOKOZI. Japokuwa alitengwa mbali na miji, huenda angeweza kupishana naye [Kristo] katika barabara mojawapo ya vichochochoni kule milimani, ama huenda atamkuta akifundisha nje ya miji midogo. Ugumu [wa kumwona] ulikuwa mkubwa, lakini hilo ndilo lilikuwa TUMAINI lake la pekee.

Mwenye ukoma yule anaongozwa kwa Mwokozi. Yesu anafundisha kando ya bahari, na watu wamekusanyika na kumzunguka. Akiwa amesimama mbali, mwenye ukoma huyo anasikia maneno machache toka katika kinywa cha Mwokozi. Anamwona akiweka mikono Yake juu ya wagonjwa. Anawaona viwete, vipofu, na waliopooza, na wale wanaoelekea kufa kwa magonjwa mbalimbali, wakisimama wakiwa na afya, wakimsifu Mungu kwa ukombozi wao. Imani inaimarishwa ndani ya moyo wake. Anasogea karibu na karibu zaidi kwenye halaiki ya watu waliokusanyika pale. Masharti yaliyowekwa juu yake, usalama wa watu, na hofu ambayo watu wanayo juu yake, vinasahuliwa. Anafikiria tu juu ya tumaini lenye baraka la kuponywa kwake. Yeye [mwenye ukoma] ni kioja cha kuchukiza mno. Ugonjwa huo umemwingilia na kumharibu kwa namna ya kutisha, na mwili wake unaoendelea kuoza unatisha kuutazama. Kumwona watu wanaanguka nyuma kwa hofu. Wanakanyagana katika haraka yao ya kutaka kumkwepa wasigusane naye. Wengine wanajaribu kumzuia ili asimkaribie Yesu, lakini ni kazi bure. Yeye hawaoni wala hawasikii. Nyuso zao zenye chuki haziangalii wala hazijali. Anamwona Mwana wa Mungu peke yake. Anaisikia peke yake sauti ile inayotamka uzima kwa wanaotaka kufa. Akiwa anasonga mbele kwenda kwa Yesu, anajitupa miguuni pake na kulia, "Bwana, ukitaka, waweza kunitakasa."

Yesu akajibu, "Nataka; takasika," akanyosha mkono wake akamgusa. Mathayo 8:3.

Mara hiyo badiliko likatokea juu ya mwenye ukoma. Mwili wake ukawa wenye afya, mishipa yake ya fahamu ikaanza kufanya kazi, misuli yake ikawa imara. Ngozi yake ya juu inayoparuzwa yenye magamba ambayo hutokana na ukoma ikatoweka, na mahali pake ukaonekana mng'aro uliofifia kama ule unaoonekana juu ya ngozi ya mtoto mwenye afya.

Yesu akamwagiza mtu yule ya kuwa asitangaze kazi ile iliyofanyika, bali aende moja kwa moja na sadaka yake kujionyesha hekaluni. Sadaka kama hiyo isingeweza kupokelewa mpaka makuhani wamchunguze na kumtangaza mtu huyo kuwa ni mzima kabisa na hana ugonjwa huo. Japokuwa wasingependa kufanya huduma hiyo, wasingeweza kukwepa kufanya uchunguzi huo na kutoa uamuzi wao juu ya jambo hili.

Maneno ya Maandiko yanaonyesha ni kwa msisitizo gani Kristo alimwamuru mtu huyo kuona umuhimu wa kunyamaza na kuchukua hatua ya haraka. "Akamkataza kwa nguvu, akamwondoa mara, akamwambia, Angalia, usimwambie mtu neno lo lote, ila enenda zako ukajionyeshe kwa kuhani, ukatoe alivyoamuru Musa kwa kutakasika kwako, iwe ushuhuda kwao." [Marko 1:43,44]. Makuhani wangukuwa wamejua ukweli kuhusu uponyaji wa mwenye ukoma huyu, chuki yao kwa Kristo ingeweza kuwaongoza kutoa hukumu isiyo ya uaminifu. Yesu alitaka mtu yule ajionyeshe hekaluni kabla uvumi wote juu ya mwujiza huo haujawafikia [makuhani wale]. Hivyo uamuzi wa haki ungepatikana, na mwenye ukoma aliyeponywa angeweza kuruhusiwa kuungana tena na familia yake na marafiki.

Kulikuwa na makusudi mengine ambayo Kristo alikuwa nayo mawazoni mwake kwa kumwamuru mtu yule kuwa kimya. Mwokozi alijua kwamba adui zake daima walikuwa wanataka kuzuia kazi Yake, na kuwazuia watu wasimwendee. Alijua kwamba kama kuponywa kwa mwenye ukoma huyo kungetangazwa, basi, wagonjwa wengine wa

ugonjwa huu mbaya wangekusanyika na kumzunguka, na kelele ingepazwa kwamba wangetiwa unajisi kwa kugusana na wenye ukoma hao. Wengi wa hao wenye ukoma wasingekitumia vizuri kipawa hiki cha afya kwa njia ambayo ingekifanya kuwa mbaraka kwao wenyewe na kwa wengine. Na kwa kuwavuta wenye ukoma kumzunguka, angetoa nafasi kwa mashtaka kwamba alikuwa anavivunja vizuizi vilivyowekwa na sheria ile ya ibada. Hivyo kazi Yake ya kuhubiri injili ingezuiwa.

Tukio lile lilionyesha haki ya Kristo kutoa onyo lile. Kundi kubwa la watu lilikuwa limeshuhudia uponyaji wa mwenye ukoma yule, nao walikuwa na hamu ya kujua uamuzi wa makuhani. Mtu yule [aliyekuwa na ukoma] aliporudi kwa rafiki zake, palikuwa na furaha kuu. Licha ya onyo la Yesu, mtu yule hakuweza kujizuia tena kuficha ukweli wa kuponywa kwake. Kwa kweli ingekuwa haiwezekani kabisa kuuficha [ukweli huo], mwenye ukoma huyo akalitangaza tu lile neno. Akidhani kwamba ni aibu ya Yesu iliyomfanya aweke sharti lile juu yake, alizunguka kote akitangaza uwezo wa Mponyaji huyu mkuu. Hakuelewa kwamba kujionyesha wazi kama huko kuliwafanya makuhani na wazee kudhamiria zaidi kumwamamiza Yesu. Mtu yule aliyeponywa alijisikia ya kwamba mbaraka ule wa afya ulikuwa wa thamani mno [kwake]. Alifurahia nguvu ya uanaume wake na kule kurejeshwa kwake kwenye familia yake na jamii yake, naye akajisikia ya kuwa haiwezekani kwake kujizuia kumpa utukufu Tabibu wake aliyemfanya kuwa mzima. Lakini kitendo chake cha kueneza habari zake [Yesu] mbali kilikuwa na matokeo ya kuizuia kazi Yake kwa muda.

Kila tendo la huduma Yake Kristo lilikuwa na upeo mpana katika makusudi yake. Ndani yake lilikuwa na mambo mengi zaidi kuliko yale yaliyoonekana katika tendo lenyewe. Hivyo ndivyo ilivyokuwa katika suala hili la mwenye ukoma huyu. Kristo alipokuwa anawahudumia wale wote waliomjia, alitamani mno kuwabariki wale ambao hawakuweza kumjia. Wakati alipowavuta kwake watoza ushuru, wapagani, na Wasamaria, alitamani sana kuwafikia makuhani na waalimu ambao walijifungia ndani kutokana na chuki na mapokeo yao. Hakuacha njia hata moja ambayo kwayo wangeweza kufikiwa. Kwa kumtuma kwa makuhani mwenye ukoma yule aliyeponywa, aliwapa ushuhuda uliokusudiwa kuwaondolea chuki zao [kwake].

Mafarisayo walidai kwamba mafundisho ya Kristo yalipingana na sheria ambayo Mungu alikuwa amewapa kupitia kwa Musa, bali kwa agizo lake lile kwa mwenye ukoma yule aliyetakaswa la kutoa sadaka kulingana na sheria ile, alibainisha uongo wa shtaka hili. Ulikuwa ushuhuda tosha kwa ajili ya wote waliotaka kusadikishwa.

Viongozi wa Yerusalemu waliwatuma wapelelezi ili kutafuta sababu fulani za kumwua Yesu. Aliwajibu kwa kuwapa ushahidi wa upendo wake kwa wanadamu, heshima Yake kwa sheria na uweza wake wa kuokoa kutoka dhambini na kifoni. Kwa hiyo aliwashuhudia hivi: "Wamenichukua mabaya badala ya mema, na chuki badala ya upendo wangu." Zaburi 109:5. Yeye [Kristo] ambaye katika mlima ule alitoa kanuni hii, "Wapendeni adui zenu," Yeye Mwenyewe alionyesha kwa mfano kanuni hii, kwa kutolipa "baya kwa baya, au laumu kwa laumu; bali... kubariki." Mathayo 5:44; 1 Petro 3:9.

Makuhani wale wale waliomhukumu mwenye ukoma kwenda uhamishoni, walithibitisha kupona kwake. Hukumu hii, iliyotangazwa hadharani na kuandikwa, ikawa ushahidi wa kudumu kwa Kristo. Na kama vile mtu huyo alivyorudishwa katika kusanyiko la Israeli, kwa uthibitisho wa makuhani wenyewe kwamba hakuwa na waa lo lote la ugonjwa huo juu yake, hivyo ndivyo yeye mwenyewe alivyogeuka na kuwa shahidi hai wa Mfadhili wake [Kristo]. Kwa furaha akatoa sadaka yake, na kulitukuza jina la Yesu. Makuhani walisadiki juu ya uweza wa Mungu aliokuwa nao Mwokozi. Nafasi ilitolewa kwao [makuhani] kuweza kuijua kweli na kunufaika kwa nuru ile. Ingekataliwa, basi, ingeweza kutoweka, isirudi kamwe. Wengi waliikataa nuru ile; walakini haikutolewa bure. Mioyo mingi iliguswa ambayo kwa muda fulani haikutoa ishara yo yote [ya kuikubali]. Wakati wa maisha Yake Mwokozi, kazi Yake ilionekana kupendwa kidogo na makuhani na waalimu; lakini baada ya kupaa kwake "jamii kubwa ya makuhani wakaitii ile Imani." Matendo ya Mitume 6:7.

Kazi ya Kristo ya kumtakasa mwenye ukoma katika ugonjwa wake mbaya ni kielelezo cha kazi Yake ya kuitakasa roho kutokana na dhambi. Mtu yule aliyekuja kwa Yesu alikuwa "amejawa na ukoma." Sumu yake ya kufisha ilienea katika mwili wake wote. Wanafunzi walitaka kumzuia Bwana wao ili asinguse [yule mwenye ukoma]; kwa sababu kila aliyemgusa mwenye ukoma aligeuka na kuwa najisi. Lakini kwa kuweka mkono Wake juu ya mwenye ukoma yule, Yesu hakunajisika. Mguso Wake ulitoa nguvu iletayo uzima. Ukoma ukatakaswa. Hivyo ndivyo ilivyo kuhusu ukoma wa dhambi, ----- iliyootesha mizizi mirefu, ya kufisha, na isiyowezezana kutakaswa kwa uwezo wa kibinadamu. "Kichwa chote ni kigonjwa, moyo wote umezimia. Tangu wayo wa mguu hata kichwani hamna uzima ndani yake; bali jeraha na machubuko na vidonda vitokavyo usaha; havikufungwa, havikuzongwa-zongwa, wala havikulainishwa kwa mafuta." Isaya 1:5,6. Lakini Yesu, akija kuishi kibinadamu, hachafuki. Kuwapo Kwake kuna nguvu ya uponyaji kwa mwenye dhambi. Ye yote atakayeanguka miguuni pake, akisema kwa imani, ""Bwana, ukitaka, waweza kunitakasa," atasikia jibu, "Nataka, takasika." Mathayo 8:2,3.

Kwa aina nyingine za uponyaji, Yesu hakutoa pale pale mibaraka iliyoombwa. Lakini kwa ugonjwa huu wa ukoma, mara tu alipoomba alikubaliwa. Tunapoomba kwa ajili ya mibaraka ya kidunia, majibu kwa maombi yetu yanaweza kucheleweshwa, au Mungu anaweza kutupa kitu kingine kuliko kile tulichoomba, bali sio hivyo tunapoomba kuokolewa kutoka dhambini. Ni mapenzi Yake kututakasa dhambi zetu, kutufanya sisi kuwa watoto Wake, na kutuwezesha sisi kuishi maisha matakafifu. Kristo "alijitoa nafsi Yake kwa ajili ya dhambi zetu, ili atuokoe na dunia hii mbovu iliyopo sasa, kama alivyopenda Mungu, Baba yetu." Wagalatia 1:4. Na "huu ndio ujasiri tulio nao Kwake, ya kuwa tukiomba kitu sawasawa na mapenzi Yake, atusikia. Na kama tukijua kwamba atusikia, tuombacho chote, twajua kwamba tunazo zile haja tulizomwomba." 1 Yohana 5:14,15. "Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote." 1 Yohana 1:9.

Katika kumponya mtu yule aliyekuwa amepooza kule Kapernaumu, Kristo alifundisha ukweli ule ule tena. Ilikuwa ni kwa kusudi la kuonyesha uwezo Wake wa kusamehe dhambi, ndio maana mwujiza huu ulifanyika. Na uponyaji huu wa yule aliyepooza pia

unaonyesha kweli zingine za thamani. Umejaa matumaini na unatia moyo, na kutokana na shutuma za Mafarisayo, una fundisho la onyo pia.

Kama yule mwenye ukoma, mtu huyu aliyepooza alikuwa amepoteza matumaini yake yote ya kupona. Ugonjwa wake ulikuwa ni matokeo ya maisha yake ya dhambi, na kuumwa kwake kulikuwa kuchungu kutokana na majuto yake. Muda mrefu kabla ya hapo alikuwa amewaomba Mafarisayo na waganga, akitumainia kupata nafuu kutokana na mateso yake ya mawazo na maumivu ya mwili wake. Lakini bila huruma wakamtangaza kuwa hawezi kupona kabisa, nao wakamwacha apatwe na hasira ya Mungu. Mafarisayo walidhani kwamba ugonjwa wake ulikuwa ni ushahidi wa ghadhabu ya Mungu, nao walijitenga wenyewe mbali na wale waliokuwa wagonjwa na wahitaji. Lakini mara nyingi wale waliojisifu wenyewe kuwa ni watakatifu, walikuwa na hatia nyingi zaidi kuliko wagonjwa wale waliowashutumu

Mtu yule aliyepooza hakuwa na msaada wo wote kabisa, naye pasipo kuwa na matumaini yo yote ya kupata msaada kutoka ko kote kule, alikuwa amekata tamaa kabisa. Kisha akasikia habari za matendo ya ajabu ya Yesu. Akaambiwa kwamba wengine wenye dhambi na wasiokuwa na msaada wo wote kama yeye walikuwa wameponywa; hata wale wenye ukoma walikuwa wametakasika. Na rafiki zake waliompasha habari hizo wakamtia moyo ili asadiki kwamba naye pia angeweza kuponywa kama angeweza kubebwa na kupelekwa kwa Yesu. Lakini tumaini lake likamtoka alipokumbuka jinsi ugonjwa wake ulivyompata. Aliogopa kwamba Tabibu yule Mtakatifu asingeweza kuvumilia kumwona mbele zake.

Walakini haukuwa uponyaji wake wa kimwili alioutaka sana kama kule kupata nafuu kwa kuondolewa mzigo wake wa dhambi. Laiti angeweza kumwona Yesu, na kupokea uthibitisho wa msamaha wa dhambi zake, na kupatanishwa na Mbingu, angekuwa radhi kuishi au kufa, kulingana na mapenzi Yake Mungu. Kilio cha mtu yule aliyekuwa anaelekea kufa kilikuwa, Laiti kama ningaliweza kufika mbele Zake! Hapakuwa na wakati wa kupoteza; tayari nyama za mwili wake zilizokuwa zimedhoofika zilikuwa zinaonyesha dalili ya kuoza. Akawasihi sana rafiki zake kumbeba kwenye kitanda chake na kumpeleka kwa Yesu, nao kwa furaha wakakubali kufanya hivyo. Lakini umati ulikuwa mkubwa mno uliokuwa umekusanyika ndani na kuzunguka nyumba ile ambamo Mwokozi alikuwamo; hata ikawa haiwezekani kwa mgonjwa yule na rafiki zake kumfikia [Yesu], au hata kusogea mahali ambapo wangeweza kuisikia sauti Yake.

Yesu alikuwa akifundisha nyumbani mwa Petro. Kulingana na desturi yao, wanafunzi Wake walikuwa wamekaa karibu Naye kumzunguka, na "Mafarisayo na waalimu wa torati walikuwa wameketi hapo, waliotoka katika kila kijiji cha Galilaya, na Uyahudi, na Yerusalemu." Hao walikuwa wamekuja kama wapelelezi, wakitafuta shtaka dhidi ya Yesu. Nje ya maofisa hao palikuwa na halaiki ya mchangamano wa watu mbalimbali, wenye hamu ya kusikia, wanyenyekevu, wadadisi, na wasioamini. Mataifa mbalimbali pamoja na tabaka zote za jamii zilikuwa zimewakilishwa pale. "Na uweza wa Bwana ulikuwapo apate kuponya." Roho wa uzima aliukalia mkusanyiko ule, bali Mafarisayo na waalimu hawakutambua kuwapo Kwake [Roho]. Hawakusikia haja yo yote ya kuhitaji,

na uponyaji ule haukuwa kwa ajili yao. "Wenye njaa amewashibisha mema, na wenye mali amewaondoa mikono mitupu." [Luka 1:53].

Tena na tena wale waliombeba yule mwenye kupooza walijaribu kujipenyeza katika umati ule, lakini ikawa kazi bure. Mtu yule mgonjwa alitazama huku na huko akiwa na uchungu usioneneka. Wakati msaada ule alioutamani sana ulikuwa karibu, angewezaje kuliacha tumaini lake? Kwa ushauri wake rafiki zake wakamchukua juu ya paa la nyumba, wakatoboa dari, na kumtelemsha chini miguuni pake Yesu. Mahubiri yakakatishwa. Mwokozi akauangalia uso ule wenye kuomboleza, naye akayaona macho yanayomsihi yakimtazama. Alimjua mgonjwa yule; Alikuwa ni Yeye aliyemvuta Kwake mtu yule aliyekuwa na wasiwasi na mashaka. Wakati yule mwenye kupooza alipokuwa angali nyumbani, Mwokozi ndiye aliyefanya dhamiri yake ipate kusadiki. Alipotubu dhambi zake, na kuuamini uweza wa Kristo wa kumfanya kuwa mzima, rehema zile za Mwokozi zitoazo uzima zilikuwa zimeubariki kwanza moyo wake uliokuwa unatamani sana [kusamehewa]. Yesu alikuwa ameiangalia nuru ndogo ya imani yake ya awali ikikua na kuwa imani iliyomtambua Yeye kuwa ndiye aliyekuwa msaada wa pekee kwa mwenye dhambi, naye alikuwa ameiona [imani] ikipata nguvu zaidi kwa kila juhudi aliyofanya kutaka kuja mbele Zake.

Sasa, kwa maneno yaliyoanguka kama muziki katika sikio la mgonjwa yule, Mwokozi akasema, "Jipe moyo mkuu, mwanangu, UMESAMEHEWA dhambi zako."

Mzigo wa kukata tamaa unatoweka moyoni mwa mtu yule mgonjwa; amani ya kusamehewa inakaa moyoni mwake, nayo inang'aa usoni pake. Maumivu yake ya mwili yametoweka, na mwili wake wote umebadilika. Mwenye kupooza asiyejiweza ameponywa! mwenye dhambi aliye na hatia amesamehewa!

Kwa imani rahisi akayakubali maneno ya Yesu kama ndiyo mbaraka wa maisha yake mapya. Hakusisitiza ombi lingine zaidi, bali alilala kimya akiwa mwenye furaha, akiwa na furaha nyingi sana kiasi cha kukosa maneno ya kusema. Nuru ya Mbinguni iliungaza uso wake, na watu wakaangalia tukio lile kwa hofu.

Waalimu walikuwa wamengoja kwa wasiwasi kuona mwelekeo gani atakuwa nao Yesu kwa mgonjwa huyu. Walikumbuka jinsi mtu huyo alivyowaomba wao msaada, na jinsi walivyokuwa wamekataa kumpa tumaini lo lote wala kumwonyesha huruma yao. Pasipo kutosheka na hilo, walikuwa wametangaza kwamba alikuwa anateseka kutokana na laana ya Mungu kwa dhambi zake. Mambo haya yalikuja upya mioyoni mwao walipomwona mtu yule mgonjwa mbele yao. Waliangalia shauku waliyokuwa nayo [watu] wote kuliangalia tukio hilo, nao wakashikwa na hofu kuu ya kupoteza mvuto wao juu ya watu wale.

Wakuu hao hawakubadilishana maneno pamoja, bali kwa kutazamana usoni walisoma wazo lile lile ndani ya kila mmoja wao, ya kwamba jambo fulani halina budi kufanywa kuzuia wimbi la hisia za watu. Yesu alikuwa ametangaza kwamba dhambi za mwenye kupooza zilikuwa zimesamehewa. Mafarisayo wakadaka maneno hayo na kusema kwamba huko ni kukufuru, nao wakatunga njama kwamba wangeweza kulileta jambo

hilo kama dhambi inayostahili kifo. Mioyoni mwao wakasema, "Anakufuru. Ni nani awezaye kusamehe dhambi isipokuwa mmoja, ndiye Mungu?" Marko 2:7.

Akiwa amewakazia macho, wakanywea na kujikunja, Yesu akasema, "Mbona mnafikiri hivi mioyoni mwenu? Vyepesi ni vipi, kumwambia mwenye kupooza, Umesamehewa dhambi zako, au kusema, Ondoka, ujitwike godoro lako, uende? Lakini mpate kujua ya kwamba Mwana wa Adamu anayo amri duniani ya kusamehe dhambi," akamgeukia yule mwenye kupooza, na kusema, "Ondoka ujitwike godoro lako uende nyumbani kwako."

Hapo ndipo yule aliyekuwa amechukuliwa kwenye kitanda mpaka kwa Yesu, anasimama kwa miguu yake kwa wepesi na nguvu za ujana. Damu itoayo uzima inaenda kwa nguvu katika mishipa yake. Kila kiungo cha mwili wake kwa ghafula kinaanza kufanya kazi yake. Nuru nyekundu ya uso wenye afya inakuwa badala ya kukwajuka [kuwa na uso mweupe kwa ugonjwa] kunakoonyesha hali ya kufa. "Mara akaondoka, akajitwika godoro lake, akatoka mbele yao wote; hata wakastaajabu wote, wakamtukuza Mungu, wakisema, Namna hii hatujapata kuiona kamwe" [Marko 2:12].

Loo! ni upendo wa Kristo wa ajabu ulioje, kujidhili ili apate kuwaponya wenye hatia na wagonjwa! Ungu ukihuzunika na kupunguza makali ya maumivu yanayoletwa na magonjwa ya wanadamu wanaoteseka! Loo! ni nguvu ya ajabu jinsi gani inayodhihirishwa hivyo kwa watoto wa wanadamu! Je, ni nani anayeweza kuwa na mashaka na ujumbe huu wa wokovu? Ni nani anayeweza kuzidharau rehema za Mkombozi huyu mwenye huruma?

Hakikuhitajika kitu cho chote pungufu kuliko uweza ule wa uumbaji ili kuurejeshea afya mwili ule uliokuwa unaoza. Sauti ile ile iliyotamka uzima kwa mwanadamu yule aliyeumbwa kutoka katika mavumbi ya ardhi, ilikuwa imetamka uzima kwa mtu yule aliyepooza aliyekuwa anaelekea kufa. Na ni uweza ule ule ulioupa mwili wake uzima, ndio ulioupa moyo wake nguvu mpya. Yule [Kristo] ambaye wakati ule wa uumbaji "alisema na ikawa," ambaye "aliamuru, ikasimama" (Zaburi 33:9) alikuwa ametamka uzima kwa roho ile iliyokuwa imekufa katika makosa na dhambi. Uponyaji wa mwili wake ulikuwa ni ushahidi wa uwezo ule ulioupa moyo wake nguvu mpya. Kristo akamwamuru yule aliyekuwa amepooza kusimama kwa miguu yake na kuondoka, "ili mpate kujua," akasema, "ya kwamba Mwana wa Adamu anayo amri duniani ya kusamehe dhambi."

Mwenye kupooza alipata kwa Kristo uponyaji kwa vyote viwili, roho yake na mwili wake. Uponyaji wa kiroho uliofuatiwa na kurejeshwa kwa afya yake ya mwili. Fundisho hili lisisahauliwe. Leo kuna watu maelfu ambao huugua magonjwa ya kimwili, ambao, kama mwenye kupooza yule, wanatamani kupata ujumbe kama ule, usemao, "dhambi zako zimesamehewa." Mzigo wa dhambi pamoja na wasiwasi wake na tamaa zake zisizoweza kutoshelezwa, ndicho chanzo cha maradhi yao. Hawawezi kupata nafuu yo yote mpaka waje kwa Mponyaji wa roho zao. Amani ambayo ni yeye peke yake awezaye kuwapa, ingetia akili yao nguvu, na kuupa mwili wao afya.

Yesu alikuja "ili azivunje kazi za Ibilisi." "Ndani Yake ndimo ulimokuwa uzima," naye asema, "Mimi nalikuja ili wawe na uzima, kisha wawe nao tele." Yeye ndiye ile "roho yenye kuhuiisha." 1 Yohana 3:8; Yohana 1:4; 10:10; 1 Wakorintho 15:45. Na Yeye bado anao uweza ule ule wa kutoa uzima kama alivyokuwa nao alipowaponya wagonjwa hapa duniani, na kunena msamaha kwa mwenye dhambi. "Akusamehe maovu yako yote, Akuponya magonjwa yako yote." Zaburi 103:3.

Matokeo juu ya watu wale yaliyoletwa na uponyaji wa yule mwenye kupooza yalikuwa kana kwamba Mbingu ilikuwa imefunguliwa, na kuufunua utukufu wa ulimwengu ule ulio bora. Mtu yule aliyeponywa alipopita katikati ya umati ule wa watu, akimsifu Mungu kwa kila hatua [aliyotembea], huku akiwa ameubeba mzigo wake kana kwamba ulikuwa na uzito wa unyoya, watu wale wakaanguka kinyumenyume na kumwachia nafasi, huku wakiwa na nyuso zenye kujawa na hofu, wakamkazia macho, wakinong'ona kimya kimya miongoni mwao wenyewe, na kusema, "Leo tumeona mambo ya ajabu."

Mafarisayo wakawa kimya kwa mshangao na kwa kulemewa kabisa na kushindwa kwao. Wakaona kwamba hapa hapakuwa na nafasi ya wivu wao wa kutaka kuwachochea watu waliokusanyika pale. Kazi ya ajabu iliyotendwa juu ya mtu yule waliyekuwa wamemtoa apate ghadhabu ya Mungu, ilikuwa imewagusa mno watu hata waalimu wale wakawa wamesahauliwa kwa muda fulani. Waliona ya kuwa Kristo alikuwa na uwezo ambao waliuhesabu kuwa ni wa Mungu peke yake; walakini tabia Yake iliyojaa upole na heshima ilikuwa na mwonekano dhahiri uliokuwa kinyume na kiburi chao. Wakawa wameudhika na kuaibika, wakatambua, ila hawakukiri, kuwapo kwa kiumbe aliyekuwa mkuu kuliko wao. Kutoka nyumbani mwa Petro, walimomwona yule mwenye kupooza akiponywa kwa neno Lake [Kristo], wakaondoka kwenda zao kutunga hila mpya za kumnyamazisha Mwana wa Mungu.

Ugonjwa wa kimwili, japokuwa ulikuwa wa kufisha na ulikuwa umejizatiti, uliponywa kwa uweza wake Kristo; bali ugonjwa ule wa kiroho ulishikamana sana na wale waliofumba macho yao dhidi ya nuru ile. Ukoma na kupooza hayakuwa magonjwa ya kutisha sana kama ushupavu wao wa dini na kutokuamini.

Nyumbani kwa yule aliyeponywa ugonjwa ule wa kupooza kulikuwa na shangwe kuu aliporudi kwa familia yake, akibeba kwa urahisi kitanda chake alichokuwa amebewa juu yake kutoka mbele yao muda mfupi tu uliopita. Walimkusanyikia na kumzunguka wakiwa na machozi ya furaha, kwa shida wakijaribu kuyaamini macho yao. Akasimama mbele yao katika nguvu kamili ya uanaume. Mikono ile waliyokuwa wameiona kuwa haina uhai ilikuwa tayari kutii upesi mapenzi yake. Nyama za mwili wake zilizokuwa zimesinyaa na kuwa na rangi ya kijivu sasa zikawa mwili wenye afya na wenye rangi nyekundu [yenye afya]. Alitembea kwa hatua za ukakamavu, na uhuru. Furaha na tumaini viliandikwa katika kila umbo la uso wake; na mwonekano wa usafi [wa maisha] na amani vikawa vimechukua mahali pa alama zile za dhambi na mateso. Shukrani zilizojaa furaha zikapanda juu kutoka katika nyumba ile na Mungu akatukuzwa kupitia kwa Mwana Wake, aliyekuwa amemrejeshea tumaini mtu yule aliyekuwa hana tumaini, na kumpa nguvu yule aliyekuwa amepatikana na udhaifu. Mtu huyu na familia yake wakawa tayari kuyatoa mhanga maisha yao kwa ajili ya Yesu. Hakuna shaka lo lote

lililoweza kuizima imani yao, hakuna kutokuamini ko kote kulikoathiri ahadi yao ya kumtumikia Yeye [Kristo] kwa moyo wote, yule aliyewaletea nuru katika nyumba yao yenye giza.

---- Ellen G. White, THE DESIRE OF AGES, Pages 262-271.

"Thou Canst Make Me Clean"

KIPINDI KIKUU CHA UNABII

=====

MIAKA 2300 YA DANIELI 8:14

Agizo kwa malaika Gabrieli lilikuwa hivi: "Mfahamishe mtu huyu maono haya." Danieli 8:16. Kwa hiyo, katika maelezo ya malaika huyu juu ya maono ya Danieli 8, bila shaka tunapaswa kupata ufafanuzi wa kipindi hiki cha unabii cha miaka 2300. Yatupasa kukumbuka pia ya kwamba mwisho wa kipindi hiki unaonyesha mwanzo wa kazi ya hukumu mbinguni, au kutakaswa kwa Patakatifu.

Walakini, sura hii ya nane inafunga bila kutaja mwanzo wa kipindi hicho cha wakati [wa miaka 2300], ambao ni kipimo cha maana sana cha unabii. Malaika yule alikuwa ameeleza mifano inayowakilisha Umedi-Uajemi, Uyunani, na Rumi. Alikuwa ameongelea sana juu ya kazi ile ya Mpinga Kristo ambayo ingejitokeza. Lakini alikuwa ameacha sehemu ile iliyohusu WAKATI wa kipindi hiki cha unabii bila kutoa maelezo yo yote, isipokuwa kusema tu kwamba ulikuwa ni "wakati ujao," na ya kwamba ungekuwa "baada ya siku nyingi" ----- mbele sana baadaye.

Hapa malaika aliacha [kusema], kwa kuwa Danieli alikuwa amezimia. Kiroho nabii huyu alikuwa ameangaza macho yake juu ya pambano lile la UASI MKUU dhidi ya kweli ya Mungu katika vizazi vyote, na ni dhahiri lilikuwa limemwondolea nguvu yote iliyokuwa ndani yake. Danieli alikifunga kisa cha maono haya kwa maneno haya: "Nami naliyastaajabia yale maono, ila hakuna aliyefahamu." Fungu la 27.

Walakini yule malaika alikuwa ameagizwa ku"mfahamish[a] mtu huyu maono haya"; na, kama ilivyoandikwa katika sura inayofuata, Gabrieli akamtokea nabii huyu na kumwambia maneno haya:

"Ee Danieli, nimetokea sasa, ili nikupe akili upate kufahamu....basi ITAFAKARI HABARI HII, NA KUYAFAHAMU MAONO HAYA." Danieli 9:22,23.

Mara moja yule malaika akaanza kushughulika na suala lile la wakati katika unabii huu. Hilo lilikuwa ni jambo lile lile la sura ile ya nane ambalo [Gabrieli] alikuwa bado hajamfanya Danieli kufahamu. Kwa hiyo, maono yale ya miaka 2300 ndilo jambo linalozungumzwa hapa.

MWANZO WAKE

Kwanza kabisa, malaika alisema kwamba kipindi kifupi kingekatwa kutoka katika kipindi kile kirefu, na kuamriwa [kugawanywa] juu ya Wayahudi. Kipindi hiki kifupi kilikusudiwa kufika hadi wakati ule atakapokuja Masihi na kujazwa kwa kikombe cha maovu ya Yerusalemu. Maneno ya nabii [Danieli] ni haya:

"Muda wa majuma sabini [siku 490 za unabii, au miaka halisi 490] umeamriwa [umekatwa, kama neno "umeamriwa" linavyomaanisha] juu ya watu wako, na juu ya mji wako mtakatifu, ili kukomesha makosa, na kuishiliza dhambi, na kufanya upatanisho kwa ajili ya uovu, na kuleta haki ya milele, na kutia muhuri maono ya unabii, na kumtia mafuta Yeye aliye Mtakatifu." Fungu la 24.

Kipindi hiki "kilichokatwa" cha miaka 490 kilifunika historia ya watu wa Yerusalemu [Wayahudi] mpaka hapo watakapokijaza kikombe chao cha maovu. Kipindi pekee cha unabii ambacho kutokana nacho miaka hii 490 inaweza kusemwa kwa usahihi kwamba "imekatwa," bila shaka, ni kipindi kile kirefu zaidi cha miaka 2300, ambacho kinakwenda mbali mbele hadi kuufikia ule "wakati wa mwisho." Kwa hiyo, miaka 490 na miaka 2300 haina budi kuanza kwa wakati ule ule mmoja.

Kilikuwa ni kipindi hiki cha wakati ambacho malaika Gabrieli alikuwa bado hajakieleza, naye akaanza kutoa maelezo yake kwa kuonyesha kwamba miaka ile 490 ya mwanzo ya kipindi kile [kirefu] ingezifikia siku zile za Masihi. Kisha akataja tukio ambalo lilionyesha mwanzo wa miaka hiyo 490, tukio ambalo pia halina budi kuonyesha mwanzo wa ile miaka 2300.

Hilo ndilo [Gabrieli] aliloagizwa kumfanya Danieli "kufahamu" maono hayo ya miaka 2300 yalipotolewa kwake kwanza. Sasa anamwambia "ayafahamu":

"Basi ujue na kufahamu, ya kuwa tangu kuwekwa AMRI ya kutengeneza na kuujenga upya Yerusalemu hata zamani zake Masihi aliye Mkuu; kutakuwa na majuma saba; na katika majuma sitini na mawili utajengwa tena pamoja na njia kuu zake na handaki, naam, katika nyakati za taabu. Na baada ya yale majuma sitini na mawili, Masihi atakatiliwa mbali, naye atakuwa hana kitu; na watu wa mkuu atakayekuja watauangamiza mji, na Patakatifu; na mwisho wake utakuwa pamoja na gharika, na hata mwisho ule vita vitakuwapo; ukiwa umekwisha kukusudiwa." Danieli 9:25,26.

Kwa hiyo, tarehe ya kutolewa amri ile ya kutengeneza na kuujenga upya Yerusalemu ndiyo tarehe ya kuanza ule mstari wa kupimia wakati wa unabii. Miaka 40 ya mwanzo wa kipindi hicho ingefikia wakati ule na kazi Yake Masihi alipokuja mara ya kwanza. Mwisho wa miaka ile 2300 ulionyesha mwanzo wa saa ya hukumu kule mbinguni. Maadam mahali pa kuanzia pamewekwa, basi, matukio yote ya kipindi kile kirefu hayana budi kufuatana sawasawa kama yalivyotolewa katika ratiba hiyo ya unabii wa Mungu.

TAREHE YA MWANZO WA KUUTENGENEZA YERUSALEMU

Palikuwa na amri kadhaa zilizotolewa kuhusu kuutengeneza Yerusalemu baada ya utumwa ule wa Babeli kukoma. Koreshi, na Dario, na Artashasta Longimano (Longimanus) kila mmoja alitoa amri kama hiyo. Ipi inayojibu lugha ya unabii huu isemayo "amri ya kutengeneza na kuujenga upya Yerusalemu"?

Amri ya Artashasta ilikuwa na mambo mengi sana ndani yake (Ezra 7), ikiruhusu kurejesha kikamilifu MAMLAKA YA SERIKALI NA DINI katika Yerusalemu na Yudea. Na Maandiko haya yaliyovuviwa yanasema kwa maneno machache tu kwamba amri zote hizo zimetimizwa kwa amri ile ya Artashasta, ambayo ndiyo "AMRI" hasa iliyotoa madaraka:

"Wakajenga, wakaimaliza kazi yao, kwa maagizo ya Mungu wa Israeli, na kwa amri ya Koreshi, na Dario, na Artashasta mfalme wa Uajemi." Ezra 6:14.

Kulingana na Maandiko haya, utimilifu wa "kuwekwa amri ya kutengeneza na kuujenga," unaanzia kwa amri hii ya Artashasta. Na amri hii ilitolewa "katika mwaka wa saba wa mfalme Artashasta." Ezra 7:7.

Ni mwaka gani uliokuwa mwaka wa saba wa [mfalme] Artashasta ----- tarehe ambayo ni ya muhimu sana kwetu ili kuweza kukadiria mwaka huo bila kuwa na mashaka yo yote?

Kanuni kuu ya taratibu ya miaka ya wafalme wa enzi zile za kale ni Kanuni (Canon), au Sheria ya Historia ya Ptolemy. Ptolemy alikuwa mwanahistoria Mgiriki, mwanajiografia, na mtaalam wa mambo ya nyota (astronomer), ambaye aliishi katika Hekalu la Serapis,

karibu na Alexandria, Misri. Kutokana na kumbukumbu za kale alitayarisha orodha ya Wafalme wa Babeli, Uajemi, Uyunani, na Rumi (akiiendeleza orodha ya Kirumi mpaka kufikia wakati wake, ambao ulikuwa ni karne ile ya pili baada ya Kristo).

Pamoja na orodha yake ya wafalme na miaka ya kupokezana kwao, Ptolemy alitayarisha kumbukumbu ya uchunguzi wa kale wa kupatwa kwa mwezi au jua. Kwa mfano, angeandika kwamba katika mwaka fulani wa mfalme fulani, siku fulani ya mwezi, palitokea kupatwa kwa mwezi au jua. Wataalam wa nyota wamefanya mahesabu ya kumbukumbu hizo [za Ptolemy], na kuzithibitisha. Msomi Dkt. William Hales alisema:

"Kwa usahihi wa nakala hizi za Kanuni (Canon) ya Ptolemy, ushuhuda wenye nguvu kabisa umetolewa kwa kupatana kabisa, tarehe zaidi ya ishirini, na hesabu za kupatwa kwa mwezi au jua katika makala za Ptolemy zilizojengwa juu ya elimu ya zamani sana (Almagest)."

----- CHRONOLOGY, Vol.I, uk.166.

Hivi ndivyo asemavyo James B. Lindsay, Mtaalam wa Elimu Wendo (chronologist) Mwingereza, "msingi umewekwa kwa Elimu Wendo (chronology) ambao ni wa hakika kama zilivyo nyota." Kwa hiyo, jua na nyota, watunza wakati hao walioteuliwa na Mungu, wanatoa ushuhuda wao kuhusu usahihi wa kumbukumbu hii ya kihistoria.

Tunamshukuru Mungu kwa jambo hilo, kwa vile tunatamani kujua kama tunaweza kuitegemea Kanuni hiyo ya Ptolemy ili kutusaidia kukadiria kwa hakika mwaka ule wa saba wa Artashasta.

Kwa mujibu wa Ptolemy, Artashasta alirithi kiti cha enzi katika mwaka wa mia mbili na themanini na nne kwa kanuni hiyo. Kwa hesabu za kisasa, mwaka huu wa mia mbili na themanini na nne unaanzia Desemba 17, 465 K.K. mpaka Desemba 17, 464 K.K.. Kanuni hiyo haituelezi ni wakati gani wa mwaka huo mfalme huyo aliporithi kiti hicho cha enzi; inashughulika tu na miaka kamili. Ili kuwa na hakika, swali hasa ni hili: Je, Artashasta alikalia kiti cha enzi mwezi ule wa Desemba, 465 K.K. au wakati fulani katika mwaka ule wa 464 K.K.? Ni majira gani ya mwaka mfalme huyo aliporithi kiti cha enzi?

Wanahistoria wengine, wakiwa wanalishughulikia jambo hili kwa kukisia tu, wanaweka tarehe ya [mfalme huyo] kurithi kiti cha enzi kuwa ni mwaka ule wa 465 K.K. Lakini tunaposhughulika na unabii wa Mungu, tunahitaji kuwa na hakika na mahali tunapoweza kuanza kuhesabu mwaka huo wa saba wa Artashasta, ambao kwa huo kipindi cha unabii huu kinaanzia.

Na kwa maongozi ya Mungu tunayo hakika. Katika wafalme wote wa Ashuru, Babeli, na Umedi-Uajemi, katika orodha ile ndefu ya Ptolemy, yuko mmoja ambaye kukalia kiti chake cha enzi kunatupa wakati ule ule wa mwaka katika Maandiko ----- na huyo ni Artashasta. Huyo ndiye mtu mmoja ambaye tunahitaji kujua kwa hakika majira ya mwaka [aliporithi kiti chake cha enzi], ili tuweze kuiweka tarehe iliyo ya muhimu kwa

unabii huu, naye ni mtu ambaye Maandiko haya yaliyovuviwa yanatupa habari zake halisi. Ni nani anayeweza kushindwa kuuona mkono wa Mungu katika jambo hili?

Kumbukumbu ya pamoja ya Nehemia 1:1; 2:1 na Ezra 7:7-9*, huonyesha kwamba Artashasta alikalia kiti cha enzi kati ya mwezi wa tano wa mwaka wa Kiyahudi na mwezi wa tisa ----- kwa kukisia tu, ni kati ya Agosti na Desemba ----- au katika majira ya kupukutika kwa majani (Autumn). Biblia inatupatia sehemu moja ya kumbukumbu, na Kanuni ile ya Ptolemy inatupatia sehemu nyingine; basi, kwa kumbukumbu ya pamoja tunajua ya kwamba Artashasta alikalia kiti cha enzi mwishoni mwa mwaka 464 K.K., na kwa hiyo, mwaka wa saba wa utawala wake ungekuwa ni ule mwaka wa 457 K.K..

Huu ndio mwaka uliowekwa na vianzo vingine vya Elimu ya Wendo inayoaminika. Bwana Isaac Newton alifanya mahesabu kwa kutumia njia kadhaa za ushahidi kutokana na mamlaka za kale na katika kila njia aliufikia mwaka 464 K.K. kama ndio mwaka wa kwanza wa utawala wa Artashasta, ambao unaufanya mwaka wa saba kuwa mwaka 457 K.K.

Amri hii ilitolewa kwa madhumuni ya kutengeneza na kuujenga upya Yerusalemu katika mwaka ule wa saba wa utawala wa Artashasta. Tukio hilo linauweka mwanzo wa ile miaka 2300, na pia mwanzo wa kipindi kile cha miaka 490 ambacho kilikatwa kutoka katika kipindi hicho [kirefu] kwa ajili ya Wayahudi.

Kwa hiyo, mwaka ule wa 457 K.K. ni tarehe [mwaka] muhimu sana. Unasimama kama jiwe la maili la dhahabu katika Baraza lile la Kale (Forum) kule Rumi, kutoka kwalo umbali wote ulipimwa kwenda kwenye miisho ya dola ile. Kuanzia tarehe [mwaka] hiyo, 457 K.K. zinatoka kamba za dhahabu za [kupimia] wakati wa unabii huu. Kamba hizo zinagusa matukio katika maisha ya Yesu hapa duniani na huduma yake kule mbinguni, mambo ambayo yana faida yenye kina cha milele kwa wanadamu wote leo hii.

----- W. A. Spicer, Our Day In The Light Of Prophecy, Sura 2l, uk.172-178, Signs of the Times Publishing Assn, (1952), Canada.

- Mafungu haya huonyesha kwamba mfalme huyo alikuja kwenye kiti chake cha enzi katika majira yale ya kupukutisha majani (Autumn), hivyo miaka ya utawala wake ingeweza kuhesabiwa kuanzia majira yale ya kupukutisha majani hadi majira ya kupukutisha majani. Nehemia 1:1 [fungu hili] linaanza kuielezea kumbukumbu hiyo hivi: "Ikawa katika mwezi wa Kisleu, MWAKA WA ISHIRINI." Nehemia 2:1 linaendelea kueleza hivi: "Ikawa katika mwezi wa Nisani, MWAKA WA ISHIRINI wa Artashasta." Hivyo ni wazi kwamba katika kalenda ya miezi ya utawala halisi wa Mfalme huyo mwezi ule wa Kisleu ulikuja kwanza katika mpangilio wake, kisha ukaja mwezi wa Nisani. Kisleu ulikuwa ni mwezi wa tisa wa mwaka mtakatifu wa Kiyahudi, kwa kukadiria ni Desemba. Nisani ni mwezi wa kwanza, Aprili. Na miezi

hiyo, Desemba, Aprili, ----- katika mpangilio huo, ----- ilikuja katika mwaka wa kwanza [wa utawala] wa mfalme [Artashasta], na kusema kweli, ni sawa na mwaka wake [umri wake] wa ishirini. Na katika mwaka ule ule ulikuja mwezi wa tano, Agosti; kwa maana Ezra 7:7-9 huonyesha kwamba mwezi ule wa kwanza na wa tano ----- kwa mpangilio ule ----- iliangukia pia katika mwaka ule ule wa utawala wake. Basi, tunajua kwa hakika kwamba utawala wake ulianza mahali fulani kati ya Agosti na Desemba, yaani, katika majira yale ya kupukutisha majani. Mwaka wa kwanza wa Artashasta ulianza sehemu ya mwisho ya 463 K.K., basi, mwaka wa saba, ukihesabiwa kwa urahisi, ungeanzia karibu na mwisho wa 458 hadi karibu na mwisho wa 457. Kwa amri ya Ezra, watu walianza kupanda kwenda Yerusalemu katika majira yale ya kuchipua (Spring) ya mwaka ule wa 457 K.K. (katika mwezi wa kwanza, au Aprili), nao wa "kafika Yerusalemu mwezi wa tano" (Agosti). Ezra 7:8,9. Ezra na wenzake mara tu baada ya hapo "wakawapa manaibu wa mfalme, na maliwali wa ng'ambo ya Mto, maagizo ya mfalme; nao wakawapa watu, na nyumba ya Mungu, msaada." Ezra 8:36. Amri hiyo ya kutengeneza na kuujenga upya Yerusalemu, kwa hakika, ilikuwa imetolewa kikamilifu, wakati walipowapa maagizo ya mfalme. Na kuanzia tarehe [mwaka] hii, 457 K.K. kinaanza kile kipindi kikuu cha unabii huu.

Kwa habari zaidi tafadhali tuandikie:

Leaves of Life – International
S.L.P. 17
Mafinga Iringa Tanzania